

عنوان مقاله:

بررسی معرفتشناسی اسپینوزا و لوازم تربیتی آن با رویکرد انتقادی بر مبنای آموزه‌های اسلامی

محل انتشار:

فصلنامه حکمت و فلسفه، دوره 13، شماره 52 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

محسن فرمهینی فراهانی - دانشیار دانشگاه شاهد و معاون فرهنگی دانشگاه

نجمه احمدآبادی آرانی - دانشگاه پیام نور تهران

علی عبدالله یار - دانشگاه شاهد

حمید احمدی هدایت - دانشجوی دکتری دانشگاه شاهد

خلاصه مقاله:

هدف پژوهش حاضر، بررسی معرفتشناسی اسپینوزا و لوازم تربیتی آن با رویکرد انتقادی بر مبنای آموزه‌های اسلامی است. برای نائل شدن به اهداف این پژوهش از روشهای تحلیل مفهومی، توصیفی-تحلیلی و انتقادی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است نظریه شناخت، جایگاه ویژه‌ای در نظام فلسفی اسپینوزا دارد. اسپینوزا معرفت بشری را به چهار دسته تقسیم میکند: ۱- علم افواهی ناشی از مسموعات؛ ۲- ادراکات ناشی از تجربه مبهم؛ ۳- معرفت استنتاجی؛ ۴- معرفت شهودی. با نظر به مبانی معرفتشناختی اسپینوزا، مهمترین لوازم تربیتی آن مشتمل بر تلقین در تربیت، تجلی ماهیت عقلانی در تعلیم و تربیت، دستیابی به یگانگی و نائل شدن به مراحل بالا در تعلیم و تربیت، تلاش و پشتکار متربیان، تاکید بر نقش فطرت در تربیت، توجه به نهادهای مذهبی در تربیت اخلاقی و پرهیز از تعارض در فرایند یادگیری است. علیرغم نکات مثبتی که در مبانی معرفتشناختی و نظریه تربیتی اسپینوزا وجود دارد از جمله فعال بودن متربیان و تاکید بر عقلانیت، چالشهایی نیز دیده میشود که میتوان بر مبنای آموزه‌های تربیتی اسلام مورد نقد قرارداد از جمله: معرفتشناسی اومانستی نظریه اسپینوزا، نسبیتگرایی شناختی در نظریه اسپینوزا، تاکید اسپینوزا بر روش تلقین در تربیت، نادیده گرفتن تفاوت‌های فردی در تربیت و عدم توجه به تفکر انتقادی در تربیت را می‌توان اشاره کرد.

کلمات کلیدی:

اسپینوزا، تعلیم و تربیت، معرفتشناسی، نقد، آموزه‌های اسلامی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1192613>

